

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน โดยผนวกกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
Developing Learning Achievement and Basic Science Process Skills through
5E Learning Cycle Model and Game on Living Organisms of Forth Grade Students

กิตตินันท์ ลี้อยศ¹ ทัดพร คุณประดิษฐ์² รุ่งงา ทากัน³
E-mail: Kittinan.lueyot@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกกับเกม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกกับเกม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 35 คน ปีการศึกษา 2566 ที่เรียนในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน 2) แบบสังเกตและบันทึกผลการประเมินความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบหนึ่งกลุ่มวัดก่อน-หลัง (One Group Pretest-Posttest Design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดี 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ที่ผนวกกระบวนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม ในระดับ มาก

คำสำคัญ: เกมการศึกษา การสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น การจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this study were: 1) to compare academic achievement before and after process-based learning arrangements teaching according to the 5-stage learning cycle (5Es) by combining game about living things; 2) to study the development of scientific process skills of students who learn with the teaching process according to the 5-stage learning cycle (5Es) combined with game; 3) to study students' satisfaction with learning with the learning cycle teaching process 5 Stage (5Es) by combining game about living things. The sample used in this research was 35 fourth-grade elementary school students in the 2023 academic year who studied in ethnically diverse schools. The tools used in the research were: 1) Pre-test and Post-test academic achievement test; 2) Observation and recording of scientific process skill progress assessment results; 3) Satisfaction questionnaire of students who were managed to learn according to the teaching process according to the 5-stage learning cycle (5Es) by combining game about living things: A One Group Pretest-Posttest Design Research, the statistics used to analyze data include percentage, mean standard deviation and t-test.

The results of the study were as follows: 1) Learning management based on the 5-stage learning cycle (5Es) by combining game about living things, found a higher academic achievement after studying than before studying at a statistical significance of .05; 2) The results of the assessment of science process skills after organizing the learning program found that students' overall science process skills were at a good level; 3) Students are satisfied with learning that integrates the teaching process according to the 5-stage learning cycle (5Es) with games at a high level.

¹ นักศึกษาหลักสูตรการสอนวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีการพัฒนา ปรับปรุง มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าการศึกษาจะช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และช่วยกำหนดทิศทางของประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ จึงเน้นการพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนานักเรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด จะช่วยให้เด็กเกิดสรณะที่สำคัญของผู้เรียน 5 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การศึกษาของไทยได้ประสบปัญหาที่หลากหลาย ปัญหาที่สำคัญของการศึกษาไทย คือ ขาดกระบวนการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นในส่วนของเนื้อหาวิชามากเกินไป ครูทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ผ่านการสอนในรูปแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ เน้นการท่องจำเนื้อหา มากกว่าการลงมือปฏิบัติ ซึ่งการสอนในลักษณะดังกล่าว ก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น นักเรียนไม่มีทักษะกระบวนการคิดที่ดี ไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความรู้ไม่คงทนถาวร เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ เนื้อหาจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเนื้อหาและส่วนของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งการเรียนรู้อาชีววิทยาศาสตร์ไม่สามารถเรียนรู้เฉพาะส่วนของเนื้อหาเพียงอย่างเดียวได้ จะต้องอาศัยการเรียนรู้ทั้ง 2 ส่วนไปพร้อมกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนวิทยาศาสตร์ ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 2 ส่วน โดยลักษณะการสอนที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนครบทั้ง 2 ส่วน ก็คือ การเรียนรู้แบบ active learning

โรงเรียนที่ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูล เปิดทำการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาติพันธุ์ที่ติดตามผู้ปกครองเข้ามาขายแรงงาน โดยในโรงเรียนมีนักเรียนจำนวน 4 ชาติพันธุ์ ได้แก่ 1) ชนพื้นเมือง 2) ชาติพันธุ์ดาราอั้ง 3) ชาติพันธุ์ไทใหญ่ 4) ชาติพันธุ์ลีซู ในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมารองเรียนได้เปิดทำการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ เนื่องจากมาจากผลของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ทางโรงเรียนจึงจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ON-SITE, ON-LINE และ ON-HAND ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ที่ครูจัดส่วนใหญ่เป็นวิธีการบรรยาย เน้นให้นักเรียนท่องจำมากกว่าสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้ จึงส่งผลนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง สิ่งมีชีวิต ค่อนข้างต่ำกว่าเกณฑ์จากรายงานการสรุปผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนขนาดกลางแห่งหนึ่ง ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ดังกล่าวพบว่า นักเรียนได้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 40.74 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนระดับเขตพื้นที่การศึกษาต่ำกว่าระดับจังหวัด แต่สูงกว่าระดับประเทศ ค่าเฉลี่ยคะแนนสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนได้คะแนนการทดสอบน้อยกว่าครึ่งของคะแนนเต็มและมีมาตรฐานที่ควรพัฒนา เนื่องจากค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศหลายมาตรฐาน เมื่อนำคะแนนมาจัดระดับคุณภาพ ผลปรากฏว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพปรับปรุงไปจนถึงระดับดี ไม่มีนักเรียนคนใดได้ระดับดีมากและดีเยี่ยมเลย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน” ซึ่งสอดคล้องกับ พันซ์ ทองชุมนุม (2547) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบด้วยกัน องค์ประกอบที่สำคัญมากอย่างหนึ่งคือ ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและขอบเขตของวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี นอกจากนี้ครูวิทยาศาสตร์ต้องคำนึงถึงความสำคัญของกระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและมีความเชื่อว่ากระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์นั้นสามารถนำไปศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สืบเสาะแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและขั้นตอน มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก จึงส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและรูปแบบของการจัดการสอนวิทยาศาสตร์ที่น่าสนใจรูปแบบหนึ่ง คือ การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน (Games-based Learning) เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาด้วย ความสนุกสนาน มีความสุขกับการเรียน การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานแบ่งย่อยออกเป็นหลายประเภทอีกทั้งเกม ยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาความคิดอย่างเป็นขั้นตอนของผู้เรียน เพราะอีกทั้งยังสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักกระบวนการเข้าถึงสังคม รู้จักการเคารพกฎและกติกา ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ จึงตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้แสวงหาแนวทางแก้ปัญหา โดยใช้รูปแบบการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผสมกับเกม ทั้งสองรูปแบบเป็นแนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีความสุขในการเรียนรู้ไปพร้อมกัน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ ในเรื่อง สิ่งมีชีวิต ในเนื้อหาของการเรียนรู้มีการสอดแทรก เรื่อง ทรัพยากรสิ่งมีชีวิตในท้องถิ่นลงไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง สิ่งมีชีวิต ที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) ผนวกกับเกม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) ผนวกกับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental research) แบบหนึ่งกลุ่มวัดก่อน-หลัง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยผนวกการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) และเกมเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 35 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 17 คน นักเรียนหญิงจำนวน 18 คน ที่เรียนในโรงเรียนขนาดกลาง ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพตามผู้ปกครองเข้ามาทำงานรับจ้างในพื้นที่ นักเรียนมีทักษะการอ่าน การเขียน การสื่อสารค่อนข้างต่ำ

3. เครื่องมือในการวิจัย

3.1 เครื่องมือในการวิจัย

3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) เรื่อง สิ่งมีชีวิต

3.1.2 เกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิต วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2.1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิต วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ

3.2.1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิต วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ ที่มีการสลับข้อและตัวเลือก

3.2.2 แบบสังเกตและบันทึกผลการประเมินความก้าวหน้า (ทักษะที่ผู้วิจัยเลือกที่จะวัด 1. ทักษะการสังเกต 2. ทักษะการจำแนกประเภท 3. การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล 4. ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล)

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผนวกกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) กับเกม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาเก็บข้อมูลอยู่ที่ 24 ชั่วโมง โดยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

4.1 ขึ้นก่อนการทดลอง

ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และทำการทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง สิ่งมีชีวิต จำนวน 20 ข้อ

4.2 ขึ้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวเป้าหมายโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น ผนวกกับเกม จำนวน 10 แผน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ระยะเวลา 20 ชั่วโมงและหลังจากเรียนเสร็จนักเรียนจะเล่นเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต ใช้เวลาเล่น 4 ชั่วโมง และในระหว่างการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมีการเก็บคะแนนระหว่างเรียนของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ชั้นและสังเกตและบันทึกผลการประเมินความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4.3 ชั้นหลังการทดลอง

ภายหลังจากการดำเนินการทดลองครบตามกำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง สิ่งมีชีวิต และให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เรียนรู้โดยผนวกกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกหลังจากการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย คะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ รวมถึงคะแนนบันทึกผลการประเมินความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนรู้โดยผนวกกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง สิ่งมีชีวิต

6.1.1.1 หาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง สิ่งมีชีวิต

6.1.1.2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง สิ่งมีชีวิตของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

6.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลของสังเกตและบันทึกผลการประเมินความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

6.1.2.1 หาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของข้อมูลของสังเกตและบันทึกผลการประเมินความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่เรียนรู้โดยผนวกกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

6.1.2.2 แปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ค่าเฉลี่ย	ระดับความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
2.51-3.00	ดีมาก
2.01-2.50	ดี
1.01-2.00	ปานกลาง
0.00-1.00	น้อย

6.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เรียนรู้โดยผนวกกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

6.1.3.1 หาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน ที่เรียนรู้โดยผนวกกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

6.1.3.2 แปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.50 - 5.00	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับ เกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 35 คน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกันเปรียบเทียบด้วยคะแนนเฉลี่ยและการทดสอบค่าที (t-test) สรุปผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

การทดสอบ	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t
ก่อนการจัดการเรียนรู้	35	8.31	0.90	37.00 *
หลังการจัดการเรียนรู้	35	16.77	1.29	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าผลการทดสอบค่าที (t-test) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 35 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จากการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับ เกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 8.31 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.90 และคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 16.77 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.29 และการทดสอบค่าที (t-test) ของคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ตารางที่ 4 ความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังจากการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

รายการประเมิน	(μ)	(σ)	ระดับ
1. ทักษะการสังเกต	2.60	0.50	ดีมาก
2. ทักษะการจำแนกประเภท	2.57	0.50	ดีมาก
3. ทักษะการจัดกระทำ และสื่อความหมายข้อมูล	2.06	0.24	ดี
4. ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล	2.03	0.17	ดี
ค่าเฉลี่ย (μ) (n = 35)	2.31	0.28	ดี

จากตารางที่ 4 สรุปพบว่ามีความค้ำคะแนนเฉลี่ยของทักษะการสังเกตเท่ากับ 2.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 ซึ่งเมื่อนำมาแปลผลอยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก เนื่องจากนักเรียนได้รับการพัฒนาและฝึกฝนทักษะการสังเกตบ่อยและในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในทักษะการสังเกต ค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะการจำแนกประเภทเท่ากับ 2.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50 ซึ่งเมื่อนำมาแปลผลอยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก เนื่องจากนักเรียนได้รับการพัฒนาและฝึกฝนทักษะการจำแนกบ่อยครั้ง อีกทั้งในชีวิตประจำวันนักเรียนจะต้องใช้ทักษะการจำแนกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ จึงทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในทักษะการจำแนก ค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลเท่ากับ 2.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 ซึ่งเมื่อนำมาแปลผลอยู่ในระดับคุณภาพ ดี เนื่องจากเป็นทักษะนักเรียนไม่ได้ใช้บ่อย จึงไม่ได้รับการพัฒนาและฝึกฝนเท่าที่ควร อีกทั้งทักษะนี้จะต้องอาศัยกระบวนการคิดขั้นซับซ้อน ถ้าได้รับการฝึกฝนและพัฒนาบ่อยขึ้น จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลเพิ่มขึ้น ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการลงความเห็นจากข้อมูลเท่ากับ 2.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 ซึ่งเมื่อนำมาแปลผลอยู่ในระดับคุณภาพ ดี เนื่องจากเป็นทักษะนักเรียนไม่ได้ใช้บ่อย จึงไม่ได้รับการพัฒนาและฝึกฝนเท่าที่ควร อีกทั้งทักษะนี้จะต้องอาศัยกระบวนการคิดขั้นซับซ้อนและอาศัยการคิดที่มีเหตุผล อาศัยการลงความเห็นจากสิ่งที่นักเรียนสังเกตหรือจดบันทึกการทดลอง ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนและพัฒนาให้บ่อยขึ้น จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในทักษะการลงความเห็นจากข้อมูลเพิ่มขึ้น สรุปผลคะแนนค่าเฉลี่ยรวมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 4 ทักษะ เท่ากับ 2.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.28 ซึ่งจัดอยู่ในระดับ ดี แสดงว่าการที่การจัดการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวิถีจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) กับ เกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวิถีจักรการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต

รายการประเมิน	(μ)	(σ)	ระดับความคิดเห็น (ความพึงพอใจ)
1. กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการเรียนรู้	4.40	0.60	มาก
2. ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและรายบุคคล	4.17	0.45	มาก
3. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	3.91	0.37	มาก
4. เนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เข้าใจง่ายและอยู่รอบตัวของผู้เรียน	4.14	0.36	มาก
5. ครูใช้สื่ออย่างหลากหลายและง่ายต่อการเข้าใจ	4.91	0.28	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและเหมาะสมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.09	0.28	มาก
7. ครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน	4.77	0.43	มากที่สุด
8. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.06	0.24	มาก
9. ความยาก ง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน	4.03	0.30	มาก
10. เนื้อหาแต่ละขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับเวลา	4.03	0.30	มาก
ค่าเฉลี่ย (n = 35)	4.25	0.20	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวิถีจักรการการเรียนรู้ 5 ชั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 35 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการเรียนรู้ เท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคลเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปรายเท่ากับ 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เข้าใจง่ายและอยู่รอบตัวของผู้เรียนเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องครูใช้สื่ออย่างหลากหลายและง่ายต่อการเข้าใจเท่ากับ 4.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.28 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและเหมาะสมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอนเท่ากับ 4.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่องความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียนเท่ากับ 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเรื่อง เนื้อหาแต่ละขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม กับเวลา 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก และมีค่ามีความพึงพอใจเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.25 เมื่อเทียบกับเกณฑ์แล้วมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ซึ่งรายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดได้แก่ ครูใช้สื่ออย่างหลากหลายและง่ายต่อการเข้าใจ (4.91) แสดงว่า นักเรียนที่เรียนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต มีความพึงพอใจในระดับ มาก ทำให้นักเรียนสนใจเรียนและมีความกระตือรือร้นอยากเรียนอยากค้นคว้าเป็นอย่างมา

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต โดยศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 8.31 หลังเรียนเท่ากับ 16.77 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจริง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างและศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างและออกแบบที่เป็นขั้นตอนตามแบบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ถูกต้องตามหลักการที่ จรรยา โทษะนาบุตร (2560) ที่ได้กล่าวถึง ขั้นตอนกระบวนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry) มีการเรียงลำดับเนื้อหาเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก มีการนำสิ่งแวดล้อม สิ่งมีชีวิตที่อยู่ในท้องถิ่นอำเภอเชียงดาวและรอบตัวของนักเรียนมาสอดแทรกในเนื้อหา มีการศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกมนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเกมทั้ง 3 ข้อ มาใช้ในการสร้างเกม ส่งผลให้ช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีในห้องเรียน ซึ่งการนำกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น และเกมมในการเรียนการสอน ช่วยพัฒนานักเรียนในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้านเจตคติที่ดีในการเรียนไปอย่างพร้อมๆ กันทุกด้าน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือทำ การมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มผู้เล่น ทำให้นักเรียนรู้จักเคารพกฎกติกา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ถอย นักเรียนมีความรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของออร์นโดคท์ กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Affect) กล่าวไว้ว่าผู้เรียนจะรู้สึกพึงพอใจ เมื่อผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ และจะทำให้เกิดพฤติกรรมการอยากเรียนต่อไปและยังสอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานศึกษาของ ซอผกา สุขุมทอง (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5 Es) ร่วมกับเกมวิทยาศาสตร์ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของโลกระดับประถม พบว่า ชุดกิจกรรมดังกล่าวมีค่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (18.20) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ (9.70) และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรพรรณราย บรรเทากุล (2565) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิค เกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยคะแนนก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 46.10และหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 89.08 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นกับเกม เป็นกิจกรรมที่เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนได้ดี เนื่องจากกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดี นำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิด และสามารถเข้าใจสิ่งที่เข้าใจยากได้

2. ผลจากการศึกษาความก้าวหน้าด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต มีผลคะแนนเฉลี่ยของทักษะทั้ง 4 ทักษะ เท่ากับ 2.31 ซึ่งแปลผลออกมาอยู่ในระดับ ดี โดยแยกออกเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะการสังเกตเท่ากับ 2.60 ซึ่งจัดอยู่ในระดับ ดีมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยของการจำแนกประเภทเท่ากับ 2.57 ซึ่งจัดอยู่ในระดับ ดีมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลเท่ากับ 2.06 ซึ่งจัดอยู่ในระดับ ดี ค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการลงความเห็นจากข้อมูลเท่ากับ 2.03 ซึ่งจัดอยู่ในระดับ ดี ทั้งนี้การที่ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูลและทักษะการลงความเห็นจากข้อมูลอยู่ใน ระดับดี อาจเป็นเพราะนักเรียนยังไม่ได้รับ

การฝึกฝนในกิจกรรมการเรียนรู้มากเท่าที่ควร ส่วนทักษะการสังเกตและทักษะการจำแนก อยู่ในระดับ ต่ำมาก อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับการฝึกฝนมากพอ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในทักษะทั้งสอง ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2526) และภพ เลหาโพธิ์บุรณ (2540) ได้ให้ความหมายที่คล้ายกันว่า ทักษะทางวิทยาศาสตร์เป็นที่เกิดจากการฝึกฝนและลงมือปฏิบัติ ความคิดอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ซึ่งทักษะวิทยาศาสตร์ก่อให้เกิดความงอกงามทางด้านสติปัญญา และยังสอดคล้องกับ Anderson (1979) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ กระบวนการนี้เกิดสลับซับซ้อนในแต่ละบุคคล ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและยังสอดคล้องกับผลงานศึกษาของ นิภา ตรีแจ่มจันทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้คำถามควบคู่กับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า หลังจากโดยใช้คำถามควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ มีทักษะกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับ ต่ำมาก จะเห็นได้จะเห็นได้ว่าการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้นกับเกม เป็นกิจกรรมที่เป็นทำให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดขึ้นนั้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์และยังมีการวางแผนลำดับขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับ ต่ำ

3. ผลการศึกษาจากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ (μ) เท่ากับ 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.20 แปลผลความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว โดยรายการประเมินที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดได้แก่ ครูใช้สื่ออย่างหลากหลายและง่ายต่อการเข้าใจ (4.91) เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้มีการนำสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น เกมจิ๊กซอ เกมที่ใช้เทคโนโลยี เกมกระดาน สื่อของจริง สื่อบัตรภาพ สื่อใบงาน ใบกิจกรรม เป็นต้น และยังได้ลงมือปฏิบัติ ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ได้ทำการทดลอง ได้ทำกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน อีกทั้งการที่มีสื่อหลากหลายยังทำให้นักเรียนรู้สึก ไม่เบื่อหน่าย ทำท่าย มีความสุขในการเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และพยายามหาทางให้ตนเองชนะภายใต้กติกาของเกม ซึ่งเด็กนักเรียนในวัยนี้มีความชื่นชอบในการเล่นอยู่แล้ว ยิ่งมีการสะสมแต้มและการแข่งขันให้ชนะ ยิ่งเพิ่มความตื่นเต้น ไม่น่าเบื่อให้นักเรียน ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย ($\mu = 3.91$) เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้บางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยออกแบบการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย อีกทั้งนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ยังไม่มีความชำนาญในการอภิปรายเรื่องต่างๆ เพราะได้รับการฝึกฝนมาน้อย จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนรายการประเมินนี้น้อยที่สุด ถ้าในอนาคตนักเรียนนักเรียนได้รับการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ ประเด็นการประเมินนี้ จะมีค่าความพึงพอใจเพิ่มขึ้น การศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานศึกษาของ ช่อผกา สุขุมทอง (2562) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5 Es) ร่วมกับเกมวิทยาศาสตร์ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของโลก ระดับประถม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5 Es) ร่วมกับเกมวิทยาศาสตร์ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของโลก ระดับประถม อยู่ในระดับ พึงพอใจมาก และยังสอดคล้องกับชลธิชา บำรุงกิจ (2559) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียน เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5 Es) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและความพึงพอใจ 2 อันดับที่มีคะแนนอยู่ในระดับดี คือ ครูมีความพร้อมต่อนักเรียนทุกครั้งก่อนลงมือทำและขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ พอใจ ($\mu = 4.53, \sigma = 0.64$)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น กับเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกเกม เรื่อง สิ่งมีชีวิต พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลการประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ต่ำ
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ผนวกกับเกม อยู่ในระดับ มาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้พิจารณาและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ถ้านำงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้ ควรมีการปรับเนื้อหาสิ่งมีชีวิตให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่
2. การทำกิจกรรมจะต้องอาศัยทักษะการอ่าน ดังนั้นควรเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้
3. การนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) กับเกมเรื่อง สิ่งมีชีวิต ไปใช้

สามารถปรับระยะเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและระยะเวลาสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคเกมร่วมกับเทคนิควิธีการสอนรูปแบบอื่นๆ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5 ขั้น ใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างนาน ควรมีการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น
2. ในการวัดและประเมินผลทักษะวิทยาศาสตร์ควรวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมหลาย ๆ ทักษะและควรมีการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียนร่วมกับการใช้แบบบันทึกความก้าวหน้าของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จรรยา โทษนาบุตร. (2560). รูปแบบการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5Es ในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งลำปาง.
- ชลธิชา บำรุงกิจ. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ที่ส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พีระมิด กรวย และทรงกลม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ช่อผกา สุขุมทอง. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเกมวิทยาศาสตร์ เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลง ระดับประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นิภา ตรีแจ่มจันทร์. (2562). ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้คำถามควบคู่กับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. (ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรรณราย บรรเทากุล. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคเกมมิฟิเคชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พันธ์ ทองชุมนุม. (2547). การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). การจัดการเรียนรู้อุปกรณ์ วิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- Anderson. (1979). An Analysis of a Method for Improving Problem Solving Skills possessed by College Students Preparing to Pursue Science Teaching as Profession. Dissertation Abstracts. 9-10: 3332 A.